Konstitutionsutskottets betänkande

1977/78:13

med anledning av motion om ökad information rörande riksdagens arbete

Motionen

I motionen 1976/77:593 av Allan Åkerlind (m) hemställs "att riksdagen beslutar utreda möjligheterna att sprida ökad information om riksdagens arbete med beaktande av de förslag som framförts i motionen". Motionären föreslår att riksdagen bör finna lämpliga vägar att ge fler medborgare förbättrade möjligheter att följa riksdagsdebatterna. I motionen sägs en möjlighet vara att inrätta ett direkttelefonnummer till kammarens högtalaranläggning varigenom debatten skulle kunna följas per telefon. En annan möjlighet som framförs är utsändning via kabel-TV. I övrigt hänvisas till motionen.

Tidigare riksdagsbehandling av frågor om debattavlyssning via telenätet

Frågan om möjlighet för enskilda att följa riksdagens kammardebatter via telenätet har inte tidigare behandlats i riksdagen. Däremot har frågan om sådan service åt landsortstidningar behandlats. Riksdagens informationsutredning behandlade i sitt betänkande Riksdagens utåtriktade information (1974:11) bl. a. frågan om möjlighet till avlyssning av kammardebatterna. I konstitutionsutskottets betänkande (KU 1974:19) redovisades utredningens överväganden och remissbehandlingen i denna delfråga på följande sätt:

Utredningen

Vid utredningens överläggningar med representanter för massmedierna framfördes från de större landsortstidningarna önskemål om att få möjlighet att kunna avlyssna kammardebatten via telenätet hemma på respektive redaktion. Utredningen framhåller att riksdagens tekniska utrustning medger utsändning av kammardebatten på vanliga linjer på telenätet. Sådana linjer finns i dag till kanslihuset, UD och tidningarna Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet. För närvarande bekostas de befintliga ledningarna av abonnenterna själva. Utredningen har emellertid vid sina överväganden kommit till att en sådan service blir tämligen dyrbar samtidigt som långtifrån alla skulle ha möjlighet att rationellt utnyttja en direkt ledning. Utredningen anser med hänsyn härtill att riksdagen inte bör engagera sig i finansieringen av denna service.

Remissinstanserna

Av remissinstanserna har Nämnden för samhällsinformation och Föreningen riksdagsjournalisterna behandlat frågan om möjlighet till direkt-

avlyssning av kammardebatten via telenätet. *Nämnden för samhällsinformation* delar utredningens uppfattning att riksdagen inte skall engagera sig i finansieringen av en sådan service. *Föreningen riksdagsjournalisterna* anför däremot att utredningen bort studera frågan närmare. Det bör enligt föreningen vara möjligt för landsortstidningar att per telefon få höra en viss debatt eller en del av den. På så sätt ställs kostnaden för den enskilda tidningen i direkt proportion till utnyttjandet av servicen och det blir rimligt för tidningen att själv betala för denna.

Utskottet anförde i saken följande:

Utredningen tar i sitt betänkande också upp frågan om möjlighet till avlyssning av kammardebatterna via telenätet. Utredningen erinrar om att riksdagens tekniska utrustning medger utsändning av kammardebatten på vanliga linjer på telenätet. Sådana linjer finns redan i dag till bl. a. några Stockholms-tidningar. Ledningarna bekostas av abonnenterna själva. Utredningen konstaterar att inget tekniskt hinder finns för andra tidningar i landet att erhålla en sådan service. Enligt utredningens mening bör riksdagen inte rimligen engagera sig i finansieringen av en sådan service, som skulle kunna bli tämligen dyrbar.

I remissyttrandet från Föreningen riksdagsjournalisterna anförs att det bör vara möjligt för landsortstidningar att per telefon få höra en viss debatt eller del av debatt. Kostnaden för den enskilda tidningen skulle då komma att stå i proportion till utnyttjandet av servicen.

Utskottet delar utredningens uppfattning att riksdagen inte bör finansiera en service av det slag varom nu är fråga. I ärendet har hävdats att man utan större kostnader kan göra en sådan teknisk utbyggnad av teleanordningarna i riksdagen som gör det möjligt för tidningar eller andra att på egen bekostnad avlyssna kammardebatt eller delar därav via det vanliga telenätet. Frågan härom bör enligt utskottets mening prövas närmare av förvaltningskontoret i samråd med televerket.

Vid 1975/76 års riksmöte togs frågan om dagstidningarnas möjligheter att via telefon följa riksdagsdebatterna upp med anledning av motionen 1975:665. Riksdagens förvaltningsstyrelses yttrande över motionen redovisades i utskottets betänkande (KU 1975/76:17 s. 3):

Riksdagens förvaltningsstyrelse har i ett den 9 september 1975 avgivet remissyttrande över bl. a. föreliggande motion redovisat en annan teknisk lösning av avlyssningen än den som förutsattes i informationsutredningens betänkande 1973. Den går i princip ut på användning av det ordinarie telenätet med vissa kompletterande teleinstallationer i riksdagen och på tidningsredaktionerna. Intresset för förslaget har undersökts genom en enkät till 12 större landsortstidningar. Vid enkäten förutsattes att resp. tidning själv skulle betala anordningarna på tidningsredaktionen samt samtalskostnaderna. Av de sex tidningar som besvarat enkäten uttalar två sitt intresse men endast den ena av dem är också beredd att betala kostnaden.

Mot bakgrund av den övervägande negativa inställning som redovisats i enkätsvaren avstyrker styrelsen bifall till motionen.

Utskottet, som avstyrkte motionen, anförde:

Den i motionen aktualiserade frågan behandlades också i nämnda sammanhang. I informationsutredningens betänkande framhölls att riksda-

gens tekniska utrustning medgav utsändning av kammardebatten på vanliga linjer på telenätet och att inget tekniskt hinder förelåg för en utvidgning av denna service till andra tidningar än de tre Stockholmstidningar som då på egen bekostnad begagnade sig av den. Enligt utredningens uppfattning borde emellertid inte riksdagen engagera sig i finansieringen av en sådan service som kunde bli tämligen dyrbar.

Utskottet förklarade sig dela utredningens uppfattning i finansieringsfrågan. Frågan om en teknisk utbyggnad av teleanordningarna i riksdagen, som skulle möjliggöra en utvidgning av denna service, borde enligt utskottet prövas närmare av förvaltningskontoret i samråd med televerket. Riksdagen godtog utskottets ställningstagande.

Enligt utskottet är det väsentligt att massmediernas – inte minst landsortstidningarnas – bevakning av riksdagsarbetet underlättas. Genom de åtgärder som vidtogs av riksdagen 1974 har enligt utskottets uppfattning förhållandena i detta hänseende ytterligare förbättrats. Beträffande tidningars möjligheter att följa kammardebatterna via telenätet kan konstateras att olika tekniskt fullt genomförbara och tillfredsställande lösningar av denna fråga synes föreligga. De tidningar som så önskar kan därför på egen bekostnad via telefon följa debatterna. Med hänvisning till riksdagens beslut 1974 vill emellertid utskottet inte tillstyrka en så långt gående finansiell medverkan från riksdagens sida som föreslås i motionen.

Riksdagen följde utskottet.

Parlamentarisk referensgrupp för riksdagens utåtriktade informationsverksamhet

Informationsutredningen avgav hösten 1975 sitt tredje och sista betänkande Riksdagsinformation till allmänheten (Förs. 1975/76:2). Utredningen, som redovisade en utvärdering av försöksverksamhet med dagspressannonsering, föreslog dels fortsatt försöksverksamhet med annonsering om riksdagen, dels att en ledningsgrupp för denna verksamhet skulle tillsättas av talmanskonferensen. Utskottet (KU 1975/76:32) anförde beträffande den föreslagna referensgruppen följande:

Enligt informationsutredningens förslag skall talmanskonferensen utse en ledningsgrupp för den fortsatta försöksverksamheten med annonsering. Ledningsgruppen skall bestå av en företrädare för varje partigrupp i riksdagen. Enligt utredningen bör det i senare sammanhang prövas om inte en sådan parlamentarikergrupp bör få uppgifter inom ett vidare informationsfält. Utredningen anför att gruppen skulle kunna lägga synpunkter på större informationsinsatser samt ta initiativ i informationsfrågor. I anslutning härtill vill utskottet redan nu föreslå att uppgiften för den föreslagna ledningsgruppen inte begränsas till enbart den fortsatta försöksverksamheten med annonsering utan får avse riksdagens utåtriktade information över huvud taget. Utöver handläggningen av försöksverksamheten med annonsering skall gruppen uttala sig i principiella frågor som kan uppkomma i samband med olika informationsaktiviteter. Den parlamentariska referensgruppens verksamhet bör nu inte närmare formaliseras eller bindas av detaljdirektiv. Erfarenheterna från dess verksamhet får visa i vad mån närmare preciseringar av dess uppgifter behöver göras.

En ledamot (fp) anmälde ett särskilt yttrande rörande annonseringen. Riksdagen biföll utskottets förslag, vilket bl. a. innebar ett uppdrag åt talmanskonferensen att tillsätta en parlamentarisk referensgrupp för riksdagens utåtriktade informationsverksamhet. Talmanskonferensen tillsatte i februari 1976 referensgruppen i vilken ingår en företrädare för varje partigrupp.

Utskottet

I motionen 1976/77:593 föreslås att riksdagen skall utreda möjligheterna att sprida ökad information om riksdagens arbete. Motionären föreslår bl. a. att allmänheten skall få möjligheter att via telefon lyssna på riksdagsdebatter.

Frågor om riksdagens utåtriktade information har behandlats av riksdagens informationsutredning som avslutade sitt arbete 1976. Riksdagen har med anledning av utredningens förslag beslutat om avsevärda informationsinsatser. Bl. a. har inrättats två tjänster för riksdagens informationstjänst (pressekretariat) och åtgärder vidtagits för att underlätta för främst landsortspress att följa riksdagens arbete. Vidare har genomförts en försöksverksamhet med informationsannonsering om riksdagen.

I anslutning till informationsutredningens arbete beslöt riksdagen att tillsätta en särskild referensgrupp för den fortsatta försöksverksamheten med annonsering. Referensgruppen, som tillsattes av talmanskonferensen i februari 1976, består av en företrädare för varje riksdagsparti. Utöver handläggning av försöksverksamheten med annonsering har referensgruppen till uppgift att uttala sig i principiella frågor som kan uppkomma i samband med olika informationsaktiviteter. Referensgruppen är sålunda oförhindrad att överväga bl. a. frågor av den art som framförts i motionen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet det inte påkallat med en sådan utredning som föreslås i motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1976/77:593.

Stockholm den 8 november 1977

På konstitutionsutskottets vägnar
KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Holger Mossberg (s), Bertil Fiskesjö* (c), Olle Svensson (s), Sven-Erik Nordin (c), Ove Karlsson (s), Lars Schött (m), Bengt Kindbom (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Marianne Stålberg (s) och Daniel Tarschys (fp).

*Ej närvarande vid justeringen.